

SZÉKESTFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

33. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székes-
fejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.)
címezendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetmé-
nyi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében
vétetnek fel. — Nyilvánterben megjelenő közlemények után
három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Hibák és hiányok.

Hazai lapjainkat ha figyelemmel kísérjük, könnyen szerezhetünk meggyőződést arról, hogy a főügyelem majdnem egyedül a bel- és külpolitikára van irányozva, kevés a nemzetgazdaságra és még kevesebb a kereskedelem- és ipar emelésére, ezen utóbbiak még mindig úgy látszik mostoha gyermekei a magyar journalistikának, pedig teendők fontosabb, hálásabb az édes gyermekeinknél, valljuk meg e tekintetben őszintén szegénységünket és lássuk is azt be, mert ha valamely országnak szüksége van ügyes iparosokra, tapasztalt kereskedőkre, úgy mondjuk ki, hogy édes hazánknak felette igen. A földművelőnek és termelményeinek egyedüli előmozdítója a külfölddel összeköttetésben lévő, a kivitt előmozdító kereskedő; mert ha ez nincs, úgy a magyar gazda megfulladhat bőségében, de adóját pénzben fizetni nem képes. Ámbár Magyarország büszkén mutat virágzó agriculturjára, a föld megvan ugyan, de művelői — tisztelet a kivételnek — a régi gyakorlatra fektetik annak használatát, a birtoknak értékes előmozdítását, az újabb kor kívánalmát a föld művelésénél, a gazdaság jövedelmezőbb állását előmozdítani vajmi kevesen értik, tekintünk csak hazánk hatalmas területét, úgy gondolom csak 5 orsz. gazdasági tanintézet van, u. m.: keszthelyi-, magyar-óvár-, debreczeni-, kolos-monostori és még egy, ezekben is a 15 millió lakossághoz képest mily kevés a hallgató! — tehát itt van már az egyik hiba, hogy a fontos pályára mily kevesen lépnek. De lássuk tovább! ha már csak 5 nagyobb gazd. tanintézet van hazánkban, hol vannak a kereskedelmi és ipartanodák? tán a polgári iskolákra fektetjük a reményt, igaz, hogy előmozdit-

hatja, de nem lesz elég kielégítő, mert nem lesz sem egyik sem a másik ágának elég speciálitása; de ne adjuk fel a reményt, várjuk be az eredményt, tán a kis gyertya nagy világot ad, vagy csudákat művel.

Ismét valljuk be, hogy van-e a föld kerekén egy nemzet, mely olyannyira vágyódik az ugynevezett uri pályára, a fényre, a könnyű életre, mint ép a magyar nemzet; legyen az kis gazda, nagy gazda, bérlő vagy gazdatiszt, már a gondolattól is megrezzen, hogy ő a fiát iparra vagy kereskedelmi pályára nevelje, hanem uri módra, fényes rangról ábrándozik, ügyvédnek, képviselőnek, főispánnak, négy lovas fogaton kíván mindenben áttörni, államtitkárságig, ministerségig, meg sem óhajt állni és lesz belőle oh keserű csalódás! nem sok kivétellel kisebb hivatalnok. Mondjuk el bátran, a földkereken aránylag nem fogunk találkozni annyi fél tanult embert, uri proletáriátot, mint nálunk. Tegyük csak kérdést illő helyen, ha a legkisebb állás megürül, hol alig lehet a magány életet fenntartani, hát még a családot! és mégis elnyerésére bámulatos a folyamodók száma és a napi díjoknak hány egykori nagy urat ábrándozó irigye van, s mégis, hogy gyermekét a biztos kenyérkeresetre, az ipar, vagy kereskedelmi pályára nevelné, az nem lehet, mert ez megsértené a család etiketjét, ez rang alóli. De hát mi az a kereskedő? csak nem lehet más mint valami kupecz, házaló, vásáros czigány és nem is keresztény embernek való stb. és ez nem nagyítás, mert a napiélet eléggé bizonyítja.

Valljuk meg tehát ismét e tekintetben is szegénységünket, mert ezt egy százalomra méltó rögeszmének köszönhetjük, mely nemzetünkben évtizedekig ki nem irtható gyökeret vert, s következménye? az, hogy az ipar- és kereskedelem nagyon is hátra

vagyunk, de még sajnósb, hogy gazdaságunkban sem igen haladtunk.

Hogy állítasomat némileg igazolhassam, ténnyel állok elé. Egy nagyobb részvénytársulat keresett két ügyvédet, egyiket 600 frt. a másikat 300 frt. évi díjjal és egy a bel- és külkereskedelmi viszonyokban kellőleg jártas magyar ügyvezetőt több ezer forint évi fizetéssel és mi volt az eredmény? az, hogy az ügyvédi állásra annyi pályázó érkezett, hogy a közmondás szerint Dunát lehetett volna a folyamodványokkal rekeszteni, ellenben az illetékvői állásra hosszú ideig még pályázó nem jelentkezett, s erre ismét kérdelem: nemzetünk ellenszenvé, a kereskedelem és ipar ellen nem-e ismét egyik főhibája?

(Vége következik.)

Ismeretterjesztő.

A z e s ő r ő l

Idegen kuttók után.

— Lukács Gyulától. —

(Folytatás.)

Az édesvíz, sokkal könnyebben elpárolog, mint a nehéz tengervíz. Mellőzve ennek theoreticus bebizonyításait, egy példát hozok fel. A. S. ur Abán egy palack tengervizet tart, melyet gyakran feltölt édes vízzel. A zárt palackból az édes víz elpárolog, míg a tengervíz oly érintetlen marad, hogy annak mennyisége mindig ugyanaz, sőt a már 10 év óta tartogatott tengervíz ize, tökéletesen egyforma az Adria vizével.

Indiáról állítják, hogy a kipárolgás által a szárazra jutott víz, a folyamokon át ismét vissza megy az Oceanba. Az udo- s hydrometerrel tett észleletek bizo-

TÁRCZA.

Tegnér és költészete.

Közli Szász Márton.

Svédországban utóbbi szabadságharcunk óta, igen rokonszenves érdeklődés mutatkozik irántunk minden irányban: szabadságharcunk történelme, mely oda a német sajtó által elferdítve szivárgott át, két éve tartott nyilvános felolvasások által valódi nagyságába helyezett vissza; állami, politikai és társadalmi életünk, irodalmunk, közművelődési törekvéseink igen jó száddal lettek svéd lapok által ismertetve; alig egy éve Petőfi egyik költeménye igen szép fordításban lett egyik illusztrált lapban a svéd közönségnek bemutatva. E vonzalom kölcsönös: mi is tiszteletet és szeretetet érzünk azon derék nép iránt, a mely egy időben — mint a magyar, — a szabad eszméknek Európában egyedüli katonája volt; szorosán érdekel bennünket a svéd-norvég dualismus mintléte; mi is igyekezünk a svéd irodalmat és költészetet nemcsak ismerni, de annak nagyobb gyöngyszemeit nyelvünkön is birni, számos svéd legenda s Tegnér költeményeinek néhány Győri Vilmos által fordítva már régebben közölve lettek.

A mai svéd szépirodalom fejlődése, sok hasonlósággal bír a mi szépirodalmunk fejlődéséhez, s ezt alig néhány évvel előzte meg: a költészet mint itt, ott is lassan tudta a korábbi conventionált szabályok bilincset levetni s eljutni ama magaslatig, melyen Tegnér költeményei állanak.

A kereszténység északon csak a 12-ik században birt meggyökeresedni, habár szent Ansgard annak elterjedése végett mindent megtett, még hosszú ideig Odin pogány cultura lappangott a svéd nép között. S mégis, már ama kornak megvolt nemzeti költészete, a mely népdalok és legendákból állott. Az újabb időkig úgy tekintettek e költemények mint haszontalan otrombaságok, s csak a költészetbeni ízlés nagy változásával tünt ki azok valódi becsé, mint a mely néhol gyermekem kellem, másutt férfias erőben mutatkozik. Művelten és darabos e költészet a mai fölfogás szerint is, de mindenütt nedűvel és étellel van tele, svéd művelődés történelmi nézponból páratlan nemzeti kincsnek tekintetik.

A kereszténység általánossá váltával mindig jobban-jobban leszorult a költészet az irodalom teréről, s a scholasticismus rideg haszontalanságai által váltott föl. A 16-ik században tudományos munkálódás lépett előtérbe; a 17-ik században a svéd irodalom a német, majd a francia befolyás miatt, eme nemzet irodalmának utánzásából állott.

E század elején, mint csaknem egész Európában, Svédországban is bizonyos irodalmi forradalom fejlett ki: az irodalmat aesthetikai szabályok alá adni, a költészetet pedig a léha czifraságtól megmenteni, ez vala törekvése Angliában lord Byronnak, a németeknél Lessing, Schiller és Goethenek, nálunk a többek között Kazinczynak, Svédországban Tegnérnek is; s alakult ott is irodalmi iskola, melynek növendékei szabad röptöt kezdtek venni, a mely nemcsak otthon, de egész

Európában lelkesítő tapssal találkozott. E férfiak között a legjelesebb, a legnépszerűbb Tegnér Ezsaiás. — E költő élete, kinek munkái a király-költők palotájától az utolsó kunyhóig elterjedve vannak, küzdelemteljes munkás uttörés volt, melyet csak sikerről sikerre követett általános tisztelés. A lángész a töretlen pályát könnyedén futotta át, míg nem egy erős hosszas betegség meg nem bénította.

Tegnér 1782-ben Warmeland tartományban született, a jeles Geüerrel egy időben. A szép hegyek bájos völgyeiben korán keletkezett lelkében a szikra, mely később egy országot átmelegítő lánggal lobogott föl. Lelkés fia lévén szellemi fejlődése jókor vallásos irányt vett, s így maradt egész életén át. 1799-ben a lundi egyetemen tanult, hol könyvtárnok, a bölesészeti kar titkára, segéd tanár majd 1810-ben czimzetes tanár lett. 1812-ben pappá szenteltetve, 1819-ben a Swéd academia tagjává választott meg, 1824-ben pedig vexioe-i püspökké lett kinevezve. Ez állásban halt meg 1845-ben, oly életkorban midőn honfiai még várakozással csüggytek munkásságán.

Tegnér több prosai és lyrai dolgozatot hagyott hátra; legjelesebbek ezek között hazafias dalai, melyek meleg hazaszeretettől vannak áthatva. Három első rangú költeménye — Frithiof monda, Axel, és az Első urvasorája — világhírt szereztek számára.

Tegnér minden munkájában, bámulatos kifejezési erőtelj van; irálya tiszta, átlátszó, képgazdag; verse-lése correct könnyű és hangzatos. Azt hinnék könnyűd versoraiból, hogy azok, mint ecsetvonás, vagy zene

nyitják ezt; s ez észleletek oly pontosan történtek, hogy a hiba $\frac{1}{500}$ nagyobb nem lehet.

Ha az esőtartalmu párákat szállító szelek, egy hidegebb éghajlaton haladnak át, ezen esőtartalmuk egy részét elvesztik. Ez ránk, Európaiakra fölötte káros, mert geographiai fekvése Európának, e tekintetben mostoha. Az északi atlanti Oceanon végig vonuló nyugoti szelek kétszer érintenek hideg tengeri rohamokat, és pedig a Gulf Stream mindkét oldalán, ellentétes irányban haladó sarkkörü tengerömléseket; ezen kívül utjokban állnak az északra alányomuló jéghegyek, melyek a víztartalmu párák egy részét elvesztve condensálják, s így e szelek, víztartalmuk egy részét elvesztve érnek Europa nyugoti partjaira. Ha az északi Atlanti Ocean összehasonlítjuk az ugyanazon szélességi fokok alatt fekvő Csendes tengerrel, óriási különbséget találunk az esőzésekben. Tudjuk, hogy az északi Csendes Oceanon sem hőmérsékükben nagyon különböző tengeri rohamok, sem icebergs nem léteznek, s ez az oka a két tengerről jövő esők közti különbségnek. Irland s az Aleuti szigetek ugyanegy szélességi fok alatt fekszenek, s mégis a Csendes Oceanon levő szigeteken egész télen esik, s az év többi részeiben a tengerészek naplója csaknem mindig esős időt jelez. Irlandban Johnston szerint 47" eső esik évenként, mi körülbelül $\frac{1}{3}$ annak, mely Oonalaska-ban hull alá, hova a megérkezett szeleket víztartalmuktól nem fosztják meg a közbeeső icebergs s hideg tengerömlések. Guascogna s Oregon ugyanegy szélességi fok alatt terülnek el, s geographiai fekvésük is ugyanaz, a mennyiben mindegyiknek tengere van a szél felől. Mégis az Oregon mentében évenként 65" esőzés van, Franciaországban pedig csak 30". Az európai szigetek egyikén sincsenek oly erős esőzések mint az Amerika partjain levőkön, sőt biztosan lehet az észleletek után állítani, hogy Amerikában kétszer annyi eső hull alá mint nálunk. Pedig ez másképp nem történhetik, ha csak az esőket szállító szelek, már utjokban meg nem fosztatnak esőtartalmuk egy részétől, mely ostaculum más nem lehet, mint az Atlanti Oceanon uszó jéghegyek, s hideg tengerrohamok.

(Vége következik.)

A székesfejevári kereskedelmi társulat.

A helybeli kereskedők felfogva a kor követelményeit az ipartörvény kivánalmához képest külön kereskedelmi társulatot szándékoznak alakítani, s már e célból a kellő lépéseket az alapszabályok kidolgozása s a végleges megalakulás tekintetéből meg is tették. Kereskedőink ezen irányu működése illetve társulása felett őszinte örömmüket fejezzük ki.

A társulás magasztos eszméje, nem hinnők, pedig igaz, egy félig mívelt század — a középkor szüleménye. Aldásos hatását saját korában is jótékonyan érezteté, sőt sok tekintetben épen a társulási eszme terjedése s felkarolása által előidézett szellemi mozgalmak idézők elő a felvilágosodást s a míveltebb haladottabb új kort. A szellemi téren az egyetemek, a zárdák stb. az anyag, az ipar terén a czéhek hatalmas mozgatói voltak a haladásnak és saját korukban megbecsülhetlen kincsei valának a felvilágosodásnak; igaz, hogy most nagy részök elavult, sőt sokszor gátai a haladásnak, így az ipar terén gátok voltak a legközelebbi napokban a czéhek. De hiába igaz a költőnek szava

accordja egyszerre lettek alkotva; pedig Tegnér költeményeit csak gondos tanulmány és hosszas javítgatás után bocsátotta közre. Lelkesedéssel dalolt hazája zöld hegyei- és kék tavairól, falusi magányáról; midőn lyrája epikai hangot vesz, — mint a Frithiof mondában — irányla krónikaivá válik; midőn néma ábrándozásait írja le, faja lélekhangulatának lesz hű szószólója s a tömeg általános gondolkozásának igaz kifejezője.

E tulajdonságának köszönheti minden költő népszerűségét. Mint Petőfi minden ízében magyar, Tegnér észak embere és svéd hazafi volt: mindkettőt azért kedvelik fajtáit, mert dalaikban saját lelkük röplését látják, s a nemzeti jellemvonás eredetiségét bámulják.

Tegnér egyik ódájának ismertetésével zárjuk be e közleményt: mint minden költeménynek kötetlen fordítása ez is nélkülözi a rythmus báját, de a gondolatok megérdemlik, — hogy a költő szavai szerint éljünk — hogy „hévvel gyűjtjük arany porszeméit, a melyek fényét az idő el nem veheti, csak megújithatja.“

A mi örök.

(Das Ewig.)

— Tegnértől. —

A hős kardjával alkot világot, s hire sas rüpteként emelkedhetik. De a kard néha török, s a sas rüptében bukik alá. Az erőszak munkája mulandó, eltűnik mint orkán fuvalma a pusztában.

Az igazság örökké él. Bárd s pallosok között derült homlokkal jelen meg, jobb jövőre vetett szemek-

s Madách fenséges mondata ide is illik: „Minden, mi él és áldást hintve hat, Idővel meghal szelleme kiszáll, A test túléli ronda dög gyanánt, Mely gyilkoló miaz mákat lehel, Az új világban, mely körülé fejlik. Ládd, így maradnak ránk a mult idők — Nagyságai.“

Valóban így maradt ránk a czéhrendszer, a szellem kiszállt, mely egykor éltet lehel s mozgatója volt a haladásnak, s maradt helyette egy életnélküli tömeg, korlátok közé szorított, gépszerűleg járó, de a kortól elmaradt kasztszerű testület. Az újkor szabad, független eszméi szétörték a bilincset az egyéni szabadságot biztosíták. A czéh, a formák közt összeomlott s kikelt halottaiból a szabad iparrendszer. — A haladó kor kivánalmainak tett eleget kormányunk, midőn az ipartörvény által az ipart szabaddá tette, s ugyan a haladó kor kivánalmainak tett eleget városunk lakosságának egy tekintélyes része, a kereskedői testület, midőn kereskedelmi társulat alakítását végezték.

Az egyesülés, az erők központosítása által, mind az anyagi, mind a szellemi téren tekintélyes szerepet visz; mert míg az egyes erőtlentül dül össze az ellenkező áramlat alatt, addig a bizonyos célra egyesített erők bámulatos műveket vihetnek végbe. Azért óhajtjuk mi s mindenek felett pártoljuk a székesfejevári kereskedelmi testület mielőbbi megalakulását, mely a kereskedelmi érdekek anyagi és szellemi haladása terén igen sok czélszerű és üdvös eredményt hozhat létre életre való és jótékony működése által.

Azon tekintélyes rész, a kereskedők, mely városunk lakosságának nem csekély mennyiségét foglalja magában, eddig szétszórtva, szétforgácsolva, nagy száma mellett is elenyészett és saját érdekében épen keveset tehetett.

Egyesülés által az alakulandó kereskedelmi társulatban az erők központosulnak, s míg egyrészt az anyagi téren — más hasonló irányu társulatokhoz képest egymás javára szép tevékenységet fejthetnek, kölcsönösen egymás gyámolítására működhetnek; addig erkölcsileg is egy tekintélyes testületet képezve fellépések mindenesetre hatásosabb és eredményesebb leend.

Mi, midőn őszinte örömmüket fejezzük ki a társulat alakulása felett, felhívjuk az összes helybeli kereskedőket a közös részvételre. Saját érdekekben szólnunk, nem önérdékből beszélünk, sorakozzanak a szép zászló alá, s kivétel nélkül mindnyájan tegyék magu kévá az újkor szabad eszméi alatt felüdült intézményt.

Ezen társulat megalakulása a helybeli kereskedőknek mind anyagi, mind erkölcsi téren nagy előny volna. Mi tiszta szívünkkel kívánjuk a szép eszme valóságát, már annyival is inkább, mert városunkban a haladás terén egy újabb lépést jelezhetünk.

Régészeti ügy.

Történelmi s régészeti egyesületünk első kiadványa.

A fejrémegyei és városi történelmi és régészeti egyesület első kiadványa megjelent s az ifju egyesület, mely alig fejezé be megalakulása első mozzanatait, közel négy éve küzdve a megalakulás s kezdetlegesség nehézségeivel, első nyilvános fellépése alkalmával is a szellemi téren, egy megyénket közel érdeklő történelmi s régészeti becsü művel lepi meg városunk s megyénk közönségét.

Egy egyetere nézve első kiadványának kibocsátása mindenesetre fontos esemény. Kétszeresen is örülhetünk

kel halad előre: az igazság örök, földön és menyben igéje hangzik, századokról századokra.

Az igazság örök: lábbal tiporhatod liliomait, de gyökerét ki nem irthatod. Ha diadalmaskodott is a gonoszság, te még a jót akarhatod, ravaszság és erőszak ellen, kebledben menedéket adhatsz neki.

Szilárd lelkek akarata erős és hatalmas: az igazság fegyverkezik, igeit hangoztatja, s egy nemzedék át alkotva van. A hozott áldozatok, a kiállott veszélyek tündökölnék mint csillag Lethe hajjai fölött.

S a költészet nem hasonlít a virágok illatához, nem a szívárvány tünékeny pompájához: a szépnék mit teremtesz, anyagja nem vesz el, az idő csak megújítja annak fényét. A szép örök: hévvel gyűjtjük arany porszeméit az idő végtelenségén át.

Ragaszkodj hát a valóhoz, küzdj az igazságért s örvendj a szépen: e három isteni adomány nem vész ki az emberek közül. Mit az időtől nyerél, az azt vissza is veszi; az a mi örök: szivedben benn marad.

A szerelem hatalma.

— Beszély. —

(Folytatás.)

— Hátha mégis segíthetek rajtad, ne csüggedj, légy erős, az erős akarat sokat kivihet.

— De mit ér az erős akarat, mit minden törekvés, egy nagy válasz fal áll előttünk, századok alatt épült előítélet, melyet ledönteni egy ember nem képes, mondám már ő főnemes én pór gyermek vagyok.

tehát jelenleg; örülhetünk az egyesület szerencsés megalakulása felett, örülhetünk, hogy alig került neve a nyilvánosság elé, már is egy sikerült művel, első kiadványával jelenik meg a közönség előtt. A kedvező, derült fényben előtűnő jelen, a szellemi haladás terén megyénk és városunk történelmét illetve, szellemi munkákban gazdag jövőre utal, mit — tekintetbe véve azt, hogy városunk s megyénk történelmi s régészeti téren működő szép tehetségű tagokban nagy választékkal bir — méltán el várhatunk.

A megjelent első kiadvány czime: „Érd (Hamszabég) és Batta (Százhalom) történelmi vázlata.“ Irta: Kereskényi Kereskényi Gyula érdi plébános. Kiállításra igen csinos, czimlappján a megye s város egymásra dült czimere van. A mű báró Sina Simonnak ajánlott. Két részre oszlik: az első rész, Érd és Batta romai s hunkori történetét, a második rész Érd és Batta újabb, magyarkori történetét hiven a történelmi s régészeti adatok nyomán vázolja. Az újabb eszközölt baltai ásatások alkalmával talált tárgyak közül 17 rajz hű famatszetenben van a szöveg közé mellékelve.

Elég érdekesen, tartalmasan s ügyesen van össze állítva egyesületünk ezen szellemi terméke.

Köszönettel tartozunk Kereskényi Gyula urnak, hogy működését e téren oly buzgalommal és nagy szakértelemmel megkezdé megyénk történetének nagy előnyére, mert a jelen kis monographia igen jó segéd-könyvül szolgál majdan a megye általános történet-írójának.

A füzet ára 30 kr. tiszta jövedelmének fele a tört. és rég. egyesület pénztárába folyik be. Ajánljuk megyénk s városunk közönségének e tapintatosan összeállított művet, hisszük is, hogy tudomány kedvelő közönségünk méltó pártolásban részesíti. Midőn egyesületünk első kiadványát, életrevalóságának e kitűnő példányát bemutatjuk, egyszersmind kívánjuk, hogy a jövő a megkezdett szép jelenhez hasonló legyen. Most már városunk s megyénk lakosságától függ az egyesület léte s virágzása, válllatva kell s hisszük, hogy fog is a gyarapításhoz hozzálátni.

Hatósági élet.

Székesfejevár szab. kir. város hatóságának 1874-ik évi augusztus 10-én tartott rendkívüli közgyűlése.

A városi bizottság folyó hó 10-én középszámu b. tagok részvétele mellett rendkívüli ülést tartott. A bizottmány elnöke ő méltósága Zuber József városi főispán ur a gyűlést 9 órakor megnyitván, jelentéséből tudomásul vétetett, hogy az egybehívott rendkívüli közgyűlés tartását igen sürgős és halasztást nem szenvedhető tárgyak elintézése tette szükségessé, melyek közül mindenekelőtt olvastatott:

Szepelt Nándor gazdasági tanácsos urnak az iránti jelentése, hogy a bizottságtól nyert utasítás folytán a „piros alma“-féle vendéglői épületet a város részére katonai laktanyának nyilvános árverés útján 8060 frton megvette. Mely jelentést — tekintve, hogy a ház megvétele által egyrészt a városi pénztár évenként tetemes kiadástól ovatik meg, illetőleg hogy a megvett ház vételárának 6% egyáltalában nem haladja felül azon összeget, melyet a város a jelzett ingatlan évi haszonbéri összege gyanánt eddig fizetni köteleztetett, másrészt pedig kilitásba helyeztetett, hogy a magas kormány által eszközzésbe veendő új laktanya

— Igazad van barátom ez baj! De segíthetünk ezen is, nekem nagy tekintélyem és hatalmam van királyunknál, én eszközölök számodra nemességet, birtokot, a mit kívánsz.

— Nemességet, birtokot, szól gunyosan Gábor, minek, hiszen őseim nemesek voltak, gazdag előkelő családból, számtalan várai jobbágysai, nagy kiterjedésű birtoka volt atyámnak. De mind, mind elveszett, most pór vagyok, az elnyomott nép gyermeke — legalább annak tartom magam, s állapotommal megvagyok elégedve, nem vágyódom nemesi rang után.

— Elveszett! s hogyan? — kérdé kíváncsian az idegen.

— Atyám Szigetfői János, Hunyady-ház barátja, hibe volt. Ott küzdött dicső kormányzókn Hunyady János oldala mellett Szent Imre, Várna verázottatott mezőin, ott volt Nándor-Fejervárnál, hol sulyos sebeket kapott, harczolt a nagy Mátyás alatt is. A Hunyady-ház kihalta után végtelen zavarok álltak be. Elleneink gazdag rabló főurak, szövetkezve harczot indítottak ellenünk, várainkat feldúlták s a legutolsó ostrománál atyám is elesett, anyámat a győztesek meggyilkolták, engem atyám egyik hű cselédje mentett meg, másik testvéremet tudja az ég hova vitték, hiába kerestem, nem találtam többé fel. Én négy éves, fivérem egy éves volt, midőn szüleinket s mindennünket elvesztettük. Ezóta nevem, nemességem elhagytam, hazám csak mint Gábort, a dálnokot ismer, azóta por vagyok, por-nak ismer mindenki, de büszke vagyok e czimre is, mert porból s porrá lesz minden. Atyám hű cselédje nevelt ápolat gyermek koromban, ki a Bakony sűrű fáin